

LÄNSI-SUOMEN
LÄÄNINHALLITUS

TOPIAS-hanke

Työssäoppimisen kehittämishanke Pirkanmaan toisen asteen koulutuksen järjestäjille

Koulumaailma ja työelämä yhdessä

Ammatillista peruskoulutusta kehitettäessä on tärkeää lähentää koulutusta ja työelämää toisiinsa. Vuosittu- hannon vaihteessa koulutukseen sisällytettiin opiskelu työpaikoilla, työssäoppiminen. Siitä saadut kokemuk- set ovat olleet varsin myönteisiä. Opiskelijat pitävät jär- jestelmää motivoivana, ja opettajat pysyvät yhteydessä käytännön työelämään.

Työpaikkaohjaajat ovat korvaamattomia työssäoppi- misen vakiinnuttajina ja koulutuksen laadun kehittäjinä. Näistä tehtävistä selviäminen vaatii heiltä oman ammat- talansa hallitsemisen lisäksi ammatillisen koulutuksen tuntemista sekä opiskelijoiden ohjauksen ja arvioinnin taitoja.

Pirkanmaalla on useita toisen asteen ammatillista koulutusta tarjoavia oppilaitoksia. Eri oppilaitosten työs- säoppimiskäytänteiden yhtenäistäminen on ollut työssä- oppimisen kehittämisen ja työelämäyhteistyön keskei- senä haasteena jo vuosia. Topias-hanke on pirkanmaa- laisten koulutuksenjärjestäjien yhteinen työpaikkaohjaa- jakoulutushanke.

Projektin tavoitteena on yhteistyössä työ- ja elinkeino- elämän kanssa yhtenäistää Pirkanmaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen työssäoppimisen käytänteitä ja kehittää niistä hyvät yhteiset toimintamallit.

Projektissa kehitetään erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tarpeiden ja vaatimusten huomioimista työssäoppijoina ja parannetaan pk-yritysten tietoisuutta työssäoppimisen työturvallisuudesta sekä lisätään työs- säoppimispaikkojen määrää pk-yrityksissä.

Projekti tarjoaa

- työpaikkaohjaajakoulutusta yhteistyöyritysten työntekijöille ja toimihenkilöille
- työpaikkaohjaajakoulutuksen kouluttajavalmennusta opettajille
- monimuotoisia verkottumismahdollisuuksia Pirkanmaan koulutuksenjärjestäjille ja työ- ja elinkeinoelämälle
- tukea pienten ja keskisuurten yritysten työssäoppimisen työturvallisuuden kehittämiseen ja pk-yritysten määrän lisäämiseen työssäoppimispaikkoina
- mahdollisuuksia erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden huomioimiseen työssäoppijoina

Projekti tarjoa yrityksille työpaikkaohjaajakoulutusta

Projektin tulokset ja vaikutukset

Projektin aikana luodaan ja vakiinnutetaan alakohtaisesti yhtenäiset työssäoppimiskäytänteet, joiden ohjeistus ja materiaali on kaikkien saatavissa työssäoppimisportaaleissa <http://topirkka.fi>.

Yritykset opinahjoina

- koulutuksen käyneet valmistuvat työpaikkaohjaajiksi Opetushallituksen laatiman työpaikkaohjaajien koulutusohjelman perusteidenmukaisesti
- koulutuksessa perehdytään myös työssäoppimisen työturvallisuuteen ja erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaamiseen
- koulutuksen laajuus on kaksi opintoviikkoa ja se suoritetaan työn ohessa monimuoto-opetuksena (yhdistettynä lähi-, etä-, verkko- ja itsenäistä opiskelua)
- koulutuksen toteutus suunnitellaan kunkin yrityksen kanssa erikseen
- Topias-projekti järjestää koulutuksen, kouluttajina toimivat toteuttajaoppilaitosten opettajat
- koulutus on osallistujille maksutonta
- koulutukseen ilmoittaudutaan lomakkeella, joita saa projektitoimijoilta

Opetusta annetaan keväästä 2009 kevääseen 2011.

Työssäoppimisjaksoilla opiskelijat perehtyvät tulevaan työhön, työpaikan sääntöihin ja yrityskulttuuriin

Työpaikkaohjaajakoulutuksen vaiheet

1. Koulutus käynnistetään joko oppilaitoksessa tai kouluttajan vierailulla yrityksessä. Samalla suunnitellaan ja dokumentoidaan henkilö- tai ryhmäkohtainen opetussuunnitelma.
2. Koulutus toteutetaan seuraavin periaattein:
  - koulutus on monimuoto-opetusta
  - koulutus on jaettu pieniin osiin
  - kouluttaja käy yrityksessä yrityskohtaisen, yhdessä tehdyn suunnitelman mukaisesti
  - jokaisella käynnillä on oma teema ja tavoite
  - opetusmateriaali jaetaan joko käynnin yhteydessä tai sähköpostitse
  - opiskelijalla on mahdollisuus verkko-opiskeluun
3. Koulutuksiin osallistuneille pidetään yhteinen päätöstilaisuus, jossa
  - jaetaan todistukset
  - keskustellaan kokemuksista
  - sovitaan jatkokehityksestä

Työssäoppimisjaksolla opitaan ammatin kannalta keskeisiä tietoja, taitoja ja asennetta.

Työpaikkaohjaajan tehtävät

Työpaikkaohjaajan työnkuva vaihtelee alasta ja työpaikasta – jopa opiskelijasta – riippuen.

Hän on henkilö, joka

- perehdyttää työssäoppimisjaksolle tulevan opiskelijan työhön, työpaikan sääntöihin ja yrityskulttuuriin
- ohjaa ja tukee opiskelijaa työn ja näyttöjen aikana
- toimii yhteyshenkilönä oppilaitoksen ja yrityksen välillä
- varmistaa, että työpaikka on turvallinen ja laadukas oppimisympäristö
- arvioi opiskelijan osaamista yhdessä opiskelijan ja opettajan kanssa työelämän vaatimuksia painottaen
- suunnittelee työssäoppimista ja näyttöjä opettajan ja opiskelijan kanssa
- tiedottaa työpaikalla työssäoppimisesta ja näytöistä sekä perehdyttää muuta henkilökuntaa ja yhteistointimaalimiä järjestelmään

Työpaikkaohjaaja on hyvä tyyppi

Hän

- toimii oikeudenmukaisesti ja ymmärtää nuorten ajatusmaailmaa ja elämäntilannetta
  - viestii avoimesti ja luo vuorovaikutustaidoillaan myönteistä ja motivoivaa ilmapiiriä
  - osaa antaa palautetta kannustavasti, ottaen huomioon opiskelijan iän ja kehityksessä olevat valmiudet
  - edistää opiskelijan ammatillista kasvua
- Työpaikkaohjaaja tuo arviointikeskustelussa esille myös työelämän näkökulman.

Projektin kokonaiskustannusarvio on 1,6 miljoonaa euroa. Länsi-Suomen lääninhallitus rahoittaa projektia Euroopan sosiaalirahaston ja Suomen valtion varoin.

Projektia hallinnoi Tampereen ammattiopisto. Osatoiteuttajina ovat Pirkanmaan ammattiopisto, Mäntän seudun ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä, Sastaman koulutuskuntayhtymä, Ahlmanin ammattiopisto ja Tampereen Talouskouluyhdistys ry. Projektin toimintaa ohjaa ja seuraa ohjausryhmä, jossa ovat edustettuina yhteistyöoppilaitokset, työ- ja yritys-elämä sekä rahoittaja. Projektin alkoi 1.5.2008 ja päättyy 31.8.2011.

Projektin aikana luodaan ja vakiinnutetaan alakohtaisesti yhtenäiset työssäoppimiskäytänteitä, joiden ohjeistus ja materiaali on kaikkien saatavissa työssäoppimisportaaleissa <http://topirkka.fi>.

TOPIAS- projektin projektiorganisaatio ja yhteystiedot

Projektipäällikkö
Helena Kallio-Lahtinen
etunimi.sukunimi@tampere.fi
p. 050 302 3106

Sari Talonen
etunimi.p.sukunimi@tampere.fi
p. 050 542 8487

Projektipalvelusihteeri
Seija Tiittainen
etunimi.sukunimi@tampere.fi
p. 040 801 6049

Oppilaitoskoordinaattorit koordinoivat projektia omissa oppilaitoksissaan.

Jukka Santala, TAO p. 040 801 6737
Leila Arponen, Ahlman p. 040 078 0523
Riikka Haavisto, TAKOL p. 03 245 2454

Arja-Leena Pöri, PAO p. 050 411 7296
Saara-Leena Kytömäki, MSKK p. 044 728 8402
Henna Koivisto, SASKY p. 040 093 1172

Alakohtaiset koordinaattorit kehittävät ja koordinoivat alakohtaista yhtenäisyyttä (koulutusaloista muodostettu kahdeksan alakokonaisuutta).

Työturvallisuusvastaavat kehittävät työssäoppimisen työturvallisuutta ala- ja oppilaitoskohtaisesti.

Työpaikkaohjaajien kouluttajat ovat opettajia, jotka kouluttavat työpaikkaohjaajia yrityksissä.

Projektista tiedotetaan osallistuvien oppilaitosten internetsivuilla ja introissa.
Työpaikkaohjaajakoulutusmateriaali ja muut projektin tuotokset julkaistaan alakohtaisissa työssäoppimisportaaleissa <http://topirkka.fi>

Projektin sisäisenä työskentely- ja tiedotuskanavana toimii oma kurssipaikka, Topias-Moodle. <http://moodle.tampere.fi/>